

DATOS IDENTIFICATIVOS

Protección Xurídica do Patrimonio Cultural

Materia	Protección Xurídica do Patrimonio Cultural			
Código	O02M143V01103			
Titulación	Máster Universitario en Valoración, Xestión e Protección do Patrimonio Cultural			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	3	OB	1	1c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Socioloxía, ciencia política e da administración e filosofía			
Coordinador/a	Ricoy Casas, Rosa María			
Profesorado	Ricoy Casas, Rosa María			
Correo-e	rricoy@uvigo.es			
Web	http://faitic.uvigo.es			
Descrición xeral	A materia pretende desenvolver no alumnado a capacidade para coñecer e manexar a lexislación aplicable a calquera situación que se presente en relación ao Patrimonio Cultural e adquirir a competencia necesaria para poder coñecer a contorna social, empresarial e administrativa correspondente. Deste xeito, o alumnado poderá coñecer, diferenciar, caracterizar, valorar, documentar, xestionar, protexer ou desenvolver calquera tipo de traballo ou proxecto profesional acorde coa lexislación reguladora específica, sendo coñecedores da xurisprudencia máis importante sobre Patrimonio Cultural.			

Competencias

Código	
A1	Posuír e comprender coñecementos que acheguen unha base ou oportunidade de ser orixinais no desenvolvemento e/ou aplicación de ideas, adoito nun contexto de investigación.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en contornos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo.
A3	Que os estudantes sexan capaces de integrar coñecementos e se enfrontar á complexidade de formular xuízos a partir dunha información que, sendo incompleta ou limitada, inclúa reflexións sobre as responsabilidades sociais e éticas vinculadas á aplicación dos seus coñecementos e xuízos.
A4	Que os estudantes saiban comunicar as súas conclusións, e os coñecementos e razóns últimas que as sustentan, a públicos especializados e non especializados dun xeito claro e sen ambigüidades.
A5	Que os estudantes posúan as habilidades de aprendizaxe que lles permitan continuar estudando dun xeito que terá que ser, en grande medida, autodirixido e autónomo.
B1	Adquirir a capacidade para diferenciar e valorar as diversas expresións do Patrimonio Cultural, coñecer as ferramentas para a súa cuantificación e protección, así como as diferentes perspectivas que abordan a súa xestión.
C3	Adquirir a capacidade para redactar proxectos de intervención no Patrimonio cultural de acordo coa lexislación reguladora específica.
C4	Adquirir a capacidade para catalogar o Patrimonio cultural inmovible, esbozando niveis de risco e podendo establecer mecanismos de protección xurídica e preventiva.
D1	Poder integrar as diversas informacións e datos aportados por diversos técnicos e ferramentas na redacción de conclusións de acción.
D2	Ser capaces de predecir e controlar a evolución de situacións complexas mediante o desenvolvemento de novas e innovadoras metodoloxías de traballo adaptadas ao ámbito científico/investigador, tecnolóxico ou profesional concreto, en xeral multidisciplinar, no que se desenvolva a súa actividade.

D3	Saber transmitir dun modo claro e sen ambigüidades a un público especializado ou non, resultados procedentes da investigación científica e tecnolóxica ou do ámbito da innovación máis avanzada, así como os fundamentos máis relevantes sobre os que se sustentan.
D4	Concebir a protección do Patrimonio cultural nun marco de desenvolvemento sostible.
D5	Adquirir coñecementos avanzados e demostrar, nun contexto de investigación científica e tecnolóxica ou altamente especializado, unha comprensión detallada e fundamentada dos aspectos teóricos e prácticos e da metodoloxía de traballo nun ou máis campos de estudo.
D6	Coñecer e manexar a lexislación aplicable ao sector, coñecer a contorna social e empresarial e saber relacionarse coa administración competente integrando este coñecemento na elaboración de proxectos de enxeñaría e no desenvolvemento de calquera dos aspectos do seu labor profesional.

Resultados de aprendizaxe

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe
Comprender os conceptos chave na contorna do patrimonio, a nivel xurídico, para a súa formación académica e o seu desenrolo profesional a través de unha síntee coherente e ordeada do abundoso e disperso corpus legal neste ámbito.	A1
	A5
	B1
	D4
	D5
	D6
Capacitar ao alumno para desenvolver proxectos e traballos no ámbito patrimonial con suficientes coñecementos legais, a través de clases eminentemente prácticas.	A2
	A3
	A4
	C3
	C4
	D1
	D2
	D3

Contidos

Tema	
1. Protección Xurídica do Patrimonio Cultural: normativa e institucións.	1.1 Breve referencia histórica (lexislación, espolio e restauración)
	1.2 Normativa (Local-Autonómica-Estatal-UE-Internacional). Especial referencia LPHE 1985 e LPCG. Principais Institucións do Patrimonio Cultural
	1.3 Patrimonio Cultural ou Histórico?. Tipos de Patrimonio
	1.4 Tipos de Bens. Graos ou Categorias de Declaración
2. Protección Jurídica del Patrimonio Cultural: riesgo, control y sanción.	2.1 Comercio y exportación.
	2.2. Espolio. Detectores de Metales. Tráfico de bienes.
	2.3. Hallazgos. Tasación.
	2.4. Destrucción y Sanción.

Planificación

	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Actividades introductorias	1	0	1
Titoría en grupo	4	0	4
Estudo de casos/análises de situacións	0	24	24
Resolución de problemas e/ou exercicios	0	15	15
Prácticas autónomas a través de TIC	0	30	30
Outros	1	0	1

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente

Descrición

Actividades introductorias	Sesión de 1 hora de duración destinada á presentación da materia, da docente e a toma de contacto co alumnado. Despois de realizar unha breve presentación e toma de contacto entre a docente e o alumnado, explicarase a contorna no que se desenvolverá o módulo (a través de ferramentas de teleformación e telecomunicación); presentarase a materia e os seus obxectivos básicos; realizarase unha explicación básica dos contidos de cada tema e os principais recursos para a súa aprendizaxe; así como o calendario, metodoloxía e criterios de avaliación. Finalmente explicaranse os recursos dispoñibles para porse en contacto coa docente e os compañeiros, formular preguntas ou realizar tutorías online.
Tutoría en grupo	Estarán a disposición do alumnado 4 horas de tutoría en grupo coa finalidade de orientación, asesoramento e resolución de dúbidas no proceso de aprendizaxe a través de medios de teleformación.
Estudo de casos/análises de situacións	Proporase a análise dun ou varios problemas ou casos reais, coa finalidade de coñecerlo, interpretalo, resolvelo, como medio encamiñado á aplicación práctica da teoría estudada na materia. Realizarase a través de medios de teleformación.
Resolución de problemas e/ou exercicios	Actividades vinculadas ao desenvolvemento da reflexión, o debate, a crítica e a xeración aberta de alternativas e hipóteses de solución, utilizando os coñecementos e habilidades que pretenden desenvolverse a través desta materia. Realizarase a través de medios de teleformación.
Prácticas autónomas a través de TIC	Aplicación dos coñecementos e das capacidades do alumnado con carácter transversal no desenvolvemento da materia e de maneira autónoma. Realizarase a través de medios de teleformación.
Outros	Será accesible a todo o alumnado, a utilización de tutorías personalizadas e o coñecemento de eventos docentes ou divulgativos de especial relevancia para o mellor aproveitamento da materia.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Resolución de problemas e/ou exercicios	A docente guiará ao alumnado para a normal comprensión da materia e o desenvolvemento das actividades. Ademais da tutoría en grupo, realizaranse eventos e outras tutorías personalizadas, que se concertarán entre o alumnado e a profesora e que poderán realizarse a través de correo electrónico, tutoría virtual, foros e/ou outras ferramentas de teleformación.

Avaliación

	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe		
Estudo de casos/análises de situacións	Realizaranse os traballos e proxectos propostos pola docente, utilizando ferramentas de entrega remota na data indicada e cuxa información estará desde o principio do curso dispoñible na plataforma Faitic en http://faitic.uvigo.es . O resultado de aprendizaxe avaliado é: Capacitar ao alumno para desenvolver proxectos e traballos no ámbito patrimonial con suficientes coñecementos legais, a través de clases eminentemente prácticas.	50	A2 A3	C3 C4	D6
Resolución de problemas e/ou exercicios	Realizaranse probas de avaliación on-line (probas tipo test), sobre os contidos da materia (temas 1 e 2) na data indicada e cuxa información estará desde o principio do curso dispoñible na plataforma Faitic en http://faitic.uvigo.es . O resultado da aprendizaxe avaliado é: Comprender os conceptos chave na contorna do patrimonio, a nivel xurídico, para a súa formación académica e o seu desenrolo profesional a través de unha síntee coherente e ordeada do abundoso e disperso corpus legal neste ámbito.	30	A1 A5	B1	D1 D4 D5
Prácticas autónomas a través de TIC	Realizarase un seguimento individualizado do alumnado, valorándose a súa participación activa nas actividades da materia a través de medios telemáticos, a resolución de prácticas voluntarias, así como o interese e a aptitude en relación coa aprendizaxe da materia. O resultado de aprendizaxe avaliado é: Capacitar ao alumno para desenvolver proxectos e traballos no ámbito patrimonial con suficientes coñecementos legais, a través de clases eminentemente prácticas.	20	A4		D2 D3

Outros comentarios sobre a Avaliación

Para a culminación exitosa da materia, é recomendable o seguimento do cronograma que estará accesible ao comezo do Máster (Faitic), o cal facilitará a debida realización das actividades planificadas pola docente. Non se avaliará ningunha actividade nin traballo presentado fóra de prazo. É recomendable formular calquera dúbida á docente da materia para poder emendala o máis axiña posible e non esperar ao límite da data de entrega.

O alumno, segundo a normativa vixente, ten dúas convocatorias de avaliación. A primeira leva a cabo durante o primeiro cuatrimestre de docencia. No caso de que as semanas de docencia non sexan suficientes para a entrega dos traballos

previstos, habilitarse a plataforma de docencia dúas semanas, ao final do cuadrimestre, para facilitar a dita entrega, establecéndose neste caso un *cronograma alternativo de tarefas.

A segunda avaliación realízase no mes de Xullo, para o que se habilitará de novo o acceso á plataforma docente. A avaliación da convocatoria ordinaria e a segunda convocatoria realizarase de igual modo, cos mesmos requisitos.

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

Temas e lecturas postas a disposición na Plataforma docente.

Bibliografía complementaria

AAVV: 250 años de arqueología y patrimonio. Documentación sobre arqueología y patrimonio histórico de la Real Academia de la Historia. Estudio general e índices, Madrid, 2003.

AAVV: DÍAZ-ANDREU GARCÍA, G.; MORA RODRÍGUEZ, G.; CORTADELLA I MORRAL, J. (Coord.): Diccionario histórico de la Arqueología en España, Marcial Pons, Ediciones de Historia, 2009.

ALEGRE ÁVILA, J.M.: Evolución y régimen jurídico del Patrimonio Histórico, 2 vols., Madrid, Ministerio de Cultura, 1994.

- [El ordenamiento protector de los bienes de interés cultural: consideraciones sobre su ámbito y límites. La perversión de las

técnicas jurídicas de protección], en Estudios sobre la Constitución española: Homenaje al profesor Eduardo García de Enterría (coord. Sebastián Martín-Retortillo Baquer), vol.2, 1991.

- [Los bienes históricos y el Tribunal Constitucional], en Revista española de derecho constitucional, nº11, nº32, 1991.

- [Reconstrucciones de monumentos e interpretación legal], en Civitas: revista española de derecho administrativo, nº116, 2002.

- [Patrimonio histórico y Comunidades Autónomas], en Civitas: revista española de derecho administrativo, nº121, 2004.

- [El derecho de propiedad privada en los bienes de interés cultural], en Civitas: revista española de derecho administrativo, nº136, 2007

BARRACA DE RAMOS, P.: La lucha contra el tráfico ilícito de bienes culturales, Ministerio de Cultura, Madrid, 2008.

BARREIRO MARTÍNEZ, D. : [Evaluación de impacto arqueológico], en CAPA, nº 14, Laboratorio de Arqueología e Formas Culturais, IIT, Universidade de Santiago de Compostela, 2000.

BERMÚDEZ SÁNCHEZ, J.: [Intervenciones arqueológicas en actuaciones urbanísticas: supuestos difíciles], en Revista de Derecho Urbanístico y Medio Ambiente, nº 247, 2009.

CARRERA RAMÍREZ, F.; COSTAS GOBERNA, F.; DE LA PEÑA SANTOS, A.: Grabados Rupestres en Galicia.

Características generales y problemática de su gestión y conservación, Diputación provincial de Pontevedra, 2002.

CASTILLO MENA, A.: [La protección de los yacimientos arqueológicos en función de su declaración como BIC: el ejemplo de la Comunidad de Madrid], en Patrimonio Cultural y Derecho, nº8, 2004.

CERDEÑO, M^ªL.; CASTILLO, A.; SAGARDOY, T.: [La evaluación del impacto ambiental y su repercusión sobre el patrimonio arqueológico en España], en Trabajos de Prehistoria 62, nº2, 2005.

DE LA TORRE SÁINZ, Y.; ROLDÁN LOZANO, A.; BARBA REY, J.: [Arqueología y política urbanística: el caso de la Plaza de Oriente de Madrid], en Complutum, nº7, 1997.

FARALDO CABANA, P. Y PUENTE ABA, L.M.: Ordenación del territorio, patrimonio histórico y medio ambiente en el Código penal y la legislación especial, Tirant lo Blanch, 2011.

HENARES CUÉLLAR, I.L.: La protección del patrimonio histórico en la España democrática, Universidad de Granada, 2010.

GONZÁLEZ-VARAS, I.: Conservación de Bienes Culturales. Teoría, historia, principios y normas, Cátedra, 2008.

MAIER ALLENDE, J.: [II Centenario de la Real Cédula de 1803: la Real Academia de la Historia y el inicio de la legislación sobre el patrimonio arqueológico y monumental de España], Boletín de la Real Academia de la Historia, Tomo 200, Cuaderno 3, 2003.

MINISTERIO DE CULTURA: Plan Nacional de Protección del Patrimonio Cultural Subacuático Español: libro verde, Madrid, 2010.

QUEROL FERNÁNDEZ, M^a.A: Manual de Gestión del Patrimonio Cultural, Akal, Madrid, 2010.

RENART GARCÍA, F.: "Patrimonio histórico y derecho penal: las distintas valoraciones doctrinales y jurisprudenciales en torno a los elementos normativos del tipo", en Patrimonio Cultural y Derecho, nº12, 2008.

RODRÍGUEZ DE GUZMÁN, S. Y GONZÁLEZ-CAMPOS, Y: "La tutela del patrimonio histórico a través de las Cartas Arqueológicas Municipales", en PH, Boletín del IAPH, Instituto Andaluz del Patrimonio Histórico, nº38, 2002.

RODRÍGUEZ TREMIÑO, I.: "Los detectores de metal y el expolio del Patrimonio arqueológico: algunas propuestas de actuación en Andalucía", en PH: Boletín del Instituto Andaluz del Patrimonio Histórico, nº30, 2000.

RUIZ MANTECA, R.: Régimen jurídico del patrimonio cultural subacuático, UNED, Madrid, 2011.

Recomendacións

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Concepto e Categorías do Patrimonio Cultural/O02M143V01101

Novos Modos de Xestión e Protección do Patrimonio Cultural/O02M143V01105

Valor e Significado do Patrimonio Cultural/O02M143V01102

Outros comentarios

Para a culminación exitosa da materia é recomendable o seguimento do cronograma que estará accesible ao comezo do Máster, o cal facilitará a debida realización das actividades planificadas pola docente.

As lecturas obrigatorias da materia están dispoñibles na plataforma Faitic en <http://faitic.uvigo.es>.

Non se avaliará ningunha actividade nin traballo presentado fóra de prazo.

É recomendable formular calquera dúbida á docente da materia para poder emendala o máis axiña posible.

A avaliación da convocatoria ordinaria e a segunda convocatoria realizarase de igual modo.

A docencia da materia leva a cabo utilizando a plataforma docente Moodle e, de maneira presencial, participando nas actividades docentes a través de videoconferencia ou a través de ferramentas multivideoconferencia (como Adobe Connect). Para poder recibir a docencia de maneira efectiva, recoméndase, previamente ao comezo da materia, consultar o manual de acceso á plataforma e seguir as especificacións técnicas para poder asistir ás sesións remotas. Esta información está dispoñible no espazo común do máster". É imprescindible que o alumno acceda á plataforma docente da materia previamente ao comezo da mesma.
